

DOÇ. DR. YASEMİN YAYLALI'NIN “KLASİK FARS VE TÜRK ŞİİRİNDE ÇİÇEKLER VE AĞAÇLAR” ADLI ESERİ ÜZERİNE

(Makale Geliş Tarihi: 18.11.2019/ Kabul Tarihi: 02.12.2019)

Esra YALÇINTAŞ¹

Atatürk Üniversitesi Fars Dili ve Edebiyatı Bölümünde çalışmalarını devam ettiren Doç. Dr. Yasemin Yaylalı'nın özenli bir çalışmayla ele aldığı *Klasik Fars ve Türk Şiirinde Çiçekler ve Ağaçlar* adlı eser, Klasik Fars edebiyatında bitki mazmunlarına dair kaynak olabilecek birkaç eser bulunsa da Klasik Türk edebiyatında bazı makaleler dışında bu mazmunların bir çatı altında toplandığı bir çalışmanın olmaması; hepsinden önemlisi Klasik Fars edebiyatı-Klasik Türk edebiyatı alanlarında her iki edebiyatı da aynı anda mukayese edildiği bir eserin bulunmaması sebebiyle her iki alanda da çalışan araştırmacılara kaynak ve yardım sağlaması bakımından oldukça önem taşımaktadır.

Klasik Fars ve Türk Şiirinde Çiçekler ve Ağaçlar adlı kitap oluşturulurken her iki edebiyatta da belli başlı şairler seçilmiş; söz konusu şairlerin divanları taranmış ve Farsça örnekler Türkçeye çevrilmiştir. Klasik Fars ve Klasik Türk şiirinde tespit edilen beyitler gerekli açıklamalar düşülerek verilmiştir.

Yaylalı'nın *Klasik Fars ve Türk Şiirinde Çiçekler ve Ağaçlar* adlı çalışması giriş, iki bölüm ve kaynakçadan oluşmaktadır: Giriş (s. 1-5), Birinci bölüm Çiçekler (s. 7-230), İkinci bölüm Ağaçlar (s. 245-299), Kaynakça (s. 305-311).

Giriş bölümünde, insan ve bitki ilişkisine değinildikten sonra bitkilerin İslam kültüründe önemli bir yere sahip olduğuna dair bilgiler verilmiştir. Ayrıca bu bölümde, kaynakçadan ayrı olarak Klasik Fars edebiyatı ve Klasik Türk edebiyatından seçilerek kullanılan divan ve mesneviler şairleri ile birlikte verilmiştir.

Birinci bölüme “Çiçekler” adını veren Yaylalı, bu bölümde her iki edebiyatta da müşterek bulunan seçilmiş çiçeklerin tanımlarını yaparak söz konusu çiçeklerin özellikle teşbih bağlamında kullanım alanları hakkında bilgiler verdikten sonra Klasik Fars edebiyatı ve Klasik Türk edebiyatında şairlerce mazmun olarak sıkça kullanılan erguvan, gül, gonca, gülнар, lale, menekşe, nergis, nesrin, nesteren, nilüfer, sünbül,

* Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Fars Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans mezunu; *Atatürk University, Faculty of Letters, Master's Degree in Persian Language and Literature*. ylcncnt-sesra@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7981-8811>.

süsen, yasemin adlı çiçeklerin geçtiği beyit örnekleri karşılaştırmalı olarak yer vermiştir.

“Ağaçlar” adı verilen ikinci bölümde ise yine Klasik Fars ve Klasik Türk şiirinde şairlerin divanlarını süsleyen bitki mazmunlarından çınar, sanavber, servi, söğüt, şimşad adlı ağaçlar bulunmaktadır. Bu bölümde de ağaçlar hakkında genel bilgi verildikten sonra iki edebiyatta bahsi geçen ağaçların kullanıldıkları yerler karşılaştırılmıştır.

Eserin kaynakça bölümüne bakıldığında yazarın derin ve kapsamlı bir çalışma yaptığı net bir şekilde anlaşılmaktadır. Yaylalı, *Klasik Fars ve Türk Şiirinde Çiçekler ve Ağaçlar* adlı eserini toplamda 124 kaynak tarayarak hazırlamıştır.

Ayrıca bu çalışmada çiçek ve ağaç mazmunlarının yeni ve farklı kullanımları tespit edilmiştir. Klasik Fars edebiyatında ve Klasik Türk edebiyatında her yüzyıldan şairlere seçilerek bu şairlerin divanları- mesnevileri ya da bazı şairlerin hem divanları hem de mesnevileri baştan sonra taranmıştır. Her iki edebiyatta ortak olan çiçek ve ağaçlar tercih edilmiştir.

Yaylalı'nın da ifade ettiği üzere çiçek ve ağaçların mazmun olarak kullanımı verilirken edebi sanatlardan en çok teşbih sanatının var olduğu örnek beyitlere değinilmiştir.

Son olarak yazarın, *Klasik Fars ve Türk Şiirinde Çiçekler ve Ağaçlar* adlı eseri edebiyat alanında bitkiler üzerine yapılmış ilk mukayeseli ve kapsamlı bir çalışma olması bakımından son derece büyük bir önem taşımaktadır. Klasik edebiyat alanında çalışan veya çalışmayı düşünen okuyucuların *Klasik Fars ve Türk Şiirinde Çiçekler ve Ağaçlar* adlı eseri incelemelerinin faydalı olacağını söyleyebiliriz. Bu eserin özellikle bilim dünyasının ve edebiyatseverlerin kitaplığında yer alması gerektiğinin kanaatindeyiz.